

RIZIKA SPOJENÁ S PŘENECHÁNÍM VOZIDLA K TESTOVACÍ JÍZDĚ

Pozornosti žádného obchodníka s motorovými vozidly by nemělo ujít, jak je to s jeho odpovědností v případě, kdy umožní, například za účelem testovací jízdy, užití vozidla třetí osobě, která je při jízdě usmrcena.

W **Vítek a Mrázek**
společná advokátní kancelář

PRECEDENT MRTVÝCH NOVINÁŘŮ

Při poskytnutí odpovědi k výše uvedenému dotazu je možné se opřít o rozhodnutí soudu v konkrétní kauze, ve které soudy posuzovaly nároky na náhradu nemajetkové újmy v penězích uplatněné pozůstalými spolujezdcem, který jel ve vozidle, jehož provozovatelem byl importér motorových vozidel, a předmětné vozidlo přenechal k užití novinářům za účelem testovací jízdy, přičemž v průběhu testovací jízdy řidič i spolujezdec zahynuli.

Ačkoliv to soudům trvalo celkem devět let, Nejvyšší soud ČR v posuzovaném případě nakonec prosadil svůj právní názor, že osobou odpovědnou za zásahy do osobnosti pozůstalých po spolujezdci vyvolané zvláštní povahou provozu dopravního prostředku je provozovatel vozidla, který takto odpovídá i v případě, kdy neporušil jakoukoli povinnost. Jelikož za provozovatele vozidla je nutno pokládat toho, kdo má trvalou možnost právní a faktické dispozice s vozidlem, je za provozovatele vozidla a potenciálně odpovědnou osobu pokládán rovněž importér motorových vozidel, a to i v případě, kdy vozidlo přenechá k testovací jízdě či dlouhodobému testování novinářům. Dojde-li při takové testovací jízdě či při dlouhodobém testování k usmrcení řidiče či spolujezdcem, za zásahy do osobnostních práv pozůstalých osob bude odpovídat a nemajetkovou újmu bude povinen nahradit importér. Není přitom podstatné a významné, zda provozovatel byl nebo nebyl vlastním fyzickým původcem zásahu. V posuzova-

ném případě se provozovateli nepodařilo odpovědnosti zprostit ani poukazem na to, že dopravní nehodu s následkem smrti řidiče a spolujezdcem výlučně zavinil řidič vozidla závažným porušením pravidel silničního provozu (řidič jel 140 km/h v místě, kde bylo povoleno 90 km/h), ani poukazem na to, že učinil vše, co na něm lze rozumně požadovat, aby ke škodní události a zásahu do osobnostních práv nedošlo. Importér poučil řidiče, kterému testovací jízdu s vozidlem umožnil, že se jedná o testování vozidla v běžném provozu, že nejde o uzavřenou trať a že musí být dodržována veškerá pravidla silničního provozu. Vozidlo bylo po technické stránce zcela v pořádku.

DEVĚT LET SOUDNÍCH TAHANIC

V posuzovaném případě soud po devíti letech dovodil, že došlo k protiprávnímu zásahu do osobnostních práv žalobců – pozůstalých po usmrceném spolujezdci, neboť každý má nezadatelné právo na soukromí a spokojený rodinný život. Soud rovněž potvrdil, že provozovatelem vozidla je rovněž importér vozidla, který objektivně odpovídá za nemajetkovou újmu, která může být přiznána v penězích. V daném případě se tak stalo. Vrchní soud v Praze nejprve nerespektoval právní názor Nejvyššího soudu ČR a dvakrát zprostil importéra odpovědnosti, avšak na základě třetího dovolání pozůstalých Vrchní soud v Praze nakonec odpovědnost importéra jako provozovatele vozidla dovodil a pozůstalým přiznal nárok na náhradu nemajetkové

Mgr. David Kramný LL.M.

újmy v penězích, přičemž povinnost platit byla uložena importérovi. Předmětným rozhodnutím a pro nižší soudy závazným právním názorem Nejvyššího soudu ČR daly soudy najevo, jaký bude jejich přístup k obdobným případům, kdy provozovatel vozidla umožní užití vozidla osobě, která je při jízdě usmrcena, a pozůstalí se obrátí s nárokem na náhradu nemajetkové újmy v penězích na provozovatele vozidla. Nutno upozornit, že negativním dopadům nemusí vždy čelit pouze importéři, ale každý, kdo je považován za provozovatele vozidla. Provozovatelem vozidla je například opravna, která vozidlo převzala k opravě. Pokud se příslušný zaměstnanec opravny vydá po provedené opravě na zkušební jízdu s vozidlem a dojde-li v průběhu této jízdy k jeho úmrtí, potenciálním nárokům ze strany pozůstalých takového zaměstnance bude čelit opravna. Obdobná odpovědnost může potkat každého z nás v případě, že se rozhodneme vlastní vozidlo přenechat k užití (byť jednorázovému) jiné osobě. Pokud řidič cizího vozidla při jízdě usmrtí či těžce zraní sebe nebo jiné osoby, může provozovatel vozidla očekávat, že příbuzní řidiče nebo i třetí osoby, která byla usmrcena nebo těžce zraněna, se mohou s nárokem na náhradu nemajetkové újmy přihlásit u něj. V extrémním případě může čelit odpovědnosti i provozovatel odcizeného vozidla, pokud jej proti odcizení dostatečně nezabezpečil (neuzamkl). V této souvislosti je vhodné zmínit rovněž praxi pojišťoven vztahující se k případům, kdy v důsledku škodní události uplatňují

JUDr. Svatopluk Herzán

pozůstalí řidiče či spolujezdcem vůči provozovateli vozidla nároky na náhradu nemajetkové újmy v penězích. Před několika lety pojišťovny v České republice nepřekvapivě preferovaly názor, že povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, na kterou by odpovědný provozovatel vozidla mohl spoléhat, kryje pouze nároky na náhradu majetkové újmy a nikoli nároky na náhradu újmy nemajetkové. Tento přístup byl však opuštěn, a to zřejmě i pod tlakem rozhodovací praxe Evropského soudního dvora, který v říjnu 2013 rozhodl o otázce jaký má charakter finanční plnění z práva na náhradu nemajetkové újmy ve vztahu k náhradě újmy majetkové.

Evropský soudní dvůr dospěl k závěru, že právní předpisy členských států týkající se pojištění občanskoprávní odpovědnosti vyplývající z provozu motorových vozidel musí být vykládány tak, že povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla musí pokrývat rovněž náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké obětí usmrcených při dopravních nehodách, pokud tuto náhradu škody z titulu občanskoprávní odpovědnosti pojištěného upravují vnitrostátní právní předpisy. S uvedeným rozhodnutím Evropského soudního dvora byla seznámena pojišťovna, u které měl pojištění sjednáno importér žalovaný ve výše popisovaném soudním řízení, a tato pojišťovna poskytla pojistné plnění v celé částce, která byla zaplácena žalobcům.

Domníváme se, že do budoucna by pojišťovny měly předmětný judikát Evropského soudního dvora respektovat, a v obdobných případech finanční plnění z pojistky (povinného ručení) vyplácet i v případech, kdy bude pozůstalými požadována náhrada nemajetkové újmy.

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Je otázkou, zda ve světle nového občanského zákoníku účinného od 1. ledna 2014 se pozůstalí budou domáhat zadostiučinění v penězích z titulu ochrany osobnostních práv dle ustanovení § 2956 občanského zákoníku nebo odčinění duševních útrap dle ustanovení § 2959 občanského zákoníku, který uvádí, že při usmrcení nebo zvlášt'

závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Není vyloučeno ani to, aby vedle sebe byly současně uplatněny právo na přiznání přiměřeného zadostiučinění v penězích z titulu ochrany osobnostních práv a právo na odčinění duševních útrap dle ustanovení § 2959 občanského zákoníku. Ať už budou nároky uplatněny z kteréhokoliv z uvedených titulů, ve světle výše citovaného rozhodnutí Evropského soudního dvora by vzniklé újmy měly být kryty z povinného pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

Společná advokátní kancelář Vítek a Mrázek

JUDr. Svatopluk Herzán, advokát

Mgr. David Kramný LL.M., advokát

NOVÝ SERIÁL S PRÁVNÍ TEMATIKOU

Vydavatel časopisu AUTOMAKERS se dohodl se Společnou advokátní kancelář Vítek a Mrázek, že tato advokátní kancelář bude na stránkách časopisu AUTOMAKERS čtenářům pravidelně přinášet zajímavé články s právní tematikou vztahující se k distribuci, prodeji a servisu motorových vozidel.

Společná advokátní kancelář Vítek a Mrázek patří mezi uznávané advokátní kanceláře specializující se primárně na obchodní právo a dlouhodobě se zaměřuje na problematiku právních vztahů při distribuci, prodeji a servisu v oblasti automobilového průmyslu (a to včetně posuzování aspektů hospodářské soutěže). Spolupracuje se SAP, SDA a s využitím svých praktických zkušeností pravidelně pořádá školení vztahující se k aktuálním otázkám distribuce, prodeje a servisu motorových vozidel.

AUTOdealers

Nejrychlejší zprávy z trhu nových aut

autodealers.cz

**Za 500 korun měsíčně
můžete být s námi každý den v obraze!**